

REFORMÁCIÓ ÉS IRODALOM

- Az alábbi link segítségével párosítsd a köveken lévő idézeteket a megfelelő magyar költővel vagy íróval!**

a) „Hiszed, hogy volna olyan-amilyen magyarság, ha nincs - Kálvin? Nem hiszem.”	b) „Az ki zsidóul és görögül és vigre diákul Szól vala rígen, szól néked az itt magyarul.”
c) „(...) valahányszor a reformáció emléknapiján felhangzott ez az ének, egyszerre hozta vissza apám felejthetetlen hangját, saját kicsikori, figyelő arcomat, (...) és gályarab ősem sose látott, ezerszer idézett alakját.”	d) „A magyar nemzet lelkének megnyilatkozását kerestem s találtam meg a magyar kálvinizmusban. Számomra a magyar kálvinistaság azt jelentette: talpig ember lenni.”
e) „Papunk ravasz, öreg bölcs, Húsz éve is az volt már. / Templomunk Kálvin-templom, Nincs benne cifra oltár.”	f) „Acélos új rend, győzelmes tanítás, világformáló s mégis ősi szó. S teremtvé hull a szomjazó szívekbe: Igaz tudomány. Institutio”
g) „Tebenned, Uram, vigadok, Nagy örömben tombolok, És az te fölséges nevednek Szép dicséreteket éneklek.”	h) „Hit nélkül senki nem üdvözülhet, mint a virág, nap nélkül nem zöldülhet.”
i) „Mert az Isten egyaránt minden rendbéli embereket akar üdvözíteni. Azért nemcsak a templomban hallgassátok azt mit mondunk, hanem mikor otthon vagytok is, a Szentírást olvassátok.”	j) „Mert ti jól értitek, miképpen a Kálvin ügyével a nyelvügy kapcsolatban áll.”

Megoldás:

[illegible]

REFORMÁCIÓ ÉS MATEK

2. Válaszolj A reformáció genfi emlékművéhez kapcsolódó kérdésekre!

Illyés Gyula A reformáció genfi emlékműve előtt című versét így kezdi:

„Száznegyvenhármát léptem; ez a hossza az emlékműnek.”

- a) Tudjuk, hogy az emlékmű 100 méter hosszú. **Hány deciméter a költő átlagos lépéshossza?**

.....

Az emlékmű középpontjában, egy 5 méter magas, négyalakos szoborcsoport áll, a kálvinizmus legfontosabb kezdeményezőit, hittudósait ábrázolja.

- b) **Hány lépést kellett megtennie a költőnek az emlékmű középpontjáig, ha a lépéseinek hosszát a felére csökkenti?**

.....

- c) **Nézz utána melyik, erdélyi fejedelem szobra kapott helyett az emlékművön! Mit ábrázol a fejedelem szobra mellett lévő dombormű?**
[https://hu.wikipedia.org/wiki/A_reform%C3%A1ci%C3%B3_eml%C3%A9km%C5%B1ve_\(Genf\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/A_reform%C3%A1ci%C3%B3_eml%C3%A9km%C5%B1ve_(Genf))

.....

3. Olvasd el az alábbi másodlagos forrást (500 éve reformáció Prúsz 2015. 3-4.old) és válaszolj a kérdésekre!

Az elmúlt fél évezredben a kereszténységen belül a második legnagyobb lélekszámú családdá nőtt a protestantizmus. Ma a világon élő 7,3 milliárd ember közül mintegy 2,2 milliárd ember vallja kereszténynek magát. A legnagyobb világvallás híveinek mintegy fele római katolikus, 37 százaléka pedig protestáns. Az evangélikus (lutheránus) egyház: híveinek száma a világban ma legalább 80 millió. A statisztikák a református egyház 70 millió követőjéről adnak számot.

- a) **A világon élő emberek hány százaléka vallja magát kereszténynek?**

.....

- b) **Hány protestáns él a világon?**

.....

- c) **Határozd meg az evangélikus és a református egyház követőinek arányát!**

.....

- d) **A református egyház hívei hányad része a világon élő emberek számának?**

.....

- e) **Melyik egyház híveinek száma több, a római katolikus vagy lutheránus? Hányszor nagyobb?**

.....

REFORMÁCIÓ ÉS FÖLDRAJZ

4. Olvasd el az alábbi másodlagos forrást! (500 éve reformáció Prúsz 2015. 5-6.old)

- a. A szöveg alapján színezd be különböző színekkel a vaktérképen azokat az országokat, amelyekben a különböző protestáns egyházak működnek! Amennyiben egy országban több egyház is működik, mindet jelöld a térképen! A vaktérképet A/4-es formátumban megtalálod a segédanyagok között.
- b. Készíts oszlop- vagy kördiagramot külön lapra a szövegben található adatokból!

Protestáns egyházak a világban

„A **„protestáns”** megjelölés gyűjtőfogalma sok száz önálló hitvallásos közösséget, szervezetet, egyházat, szektát jelent. Ezek sorában az egyik legkorábbi és legnagyobb az **evangélikus (lutheránus) egyház**: híveinek száma a világban ma legalább 80 millió, akiknek zöme Németországban, Skandináviában, valamint a Baltikumban él.

A reformáció másik ősi ága a **református** (kálvinista, presbiteriánus) **egyház**: a statisztikák ma 70 millió követőjéről adnak számot Hollandiában, Skóciában, Svájcban, Magyarországon és Erdélyben, valamint az USA-ban és szerte a harmadik világ missziós közösségeiben.

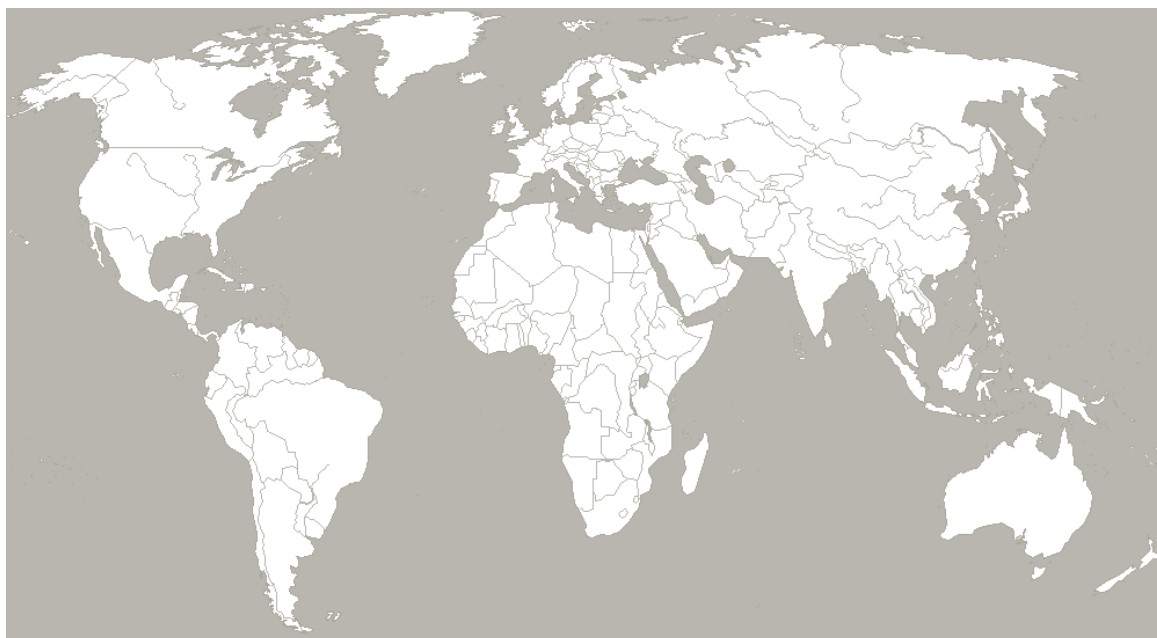
A régi és népes protestáns közösségek közé tartozik az **anglikán** egyház is a maga 80 millió követőjével: ez Nagy-Britanniában többségi és államegyház, de a régi brit koronagyarmatok (Ausztrália, Kanada, Dél-Afrika, Új-Zéland) legfontosabb reformált vallása is. Közösségeit megtaláljuk az USA-ban és szinte minden, egykor brit gyarmati uralom alá tartozott országban, főleg a fekete-afrikai régióban.

A nagy protestáns egyházak közé tartozik a **baptista** is: 40 millió követőjének zöme az USA-ban és más angol kultúrájú országokban él, de gyülekezeteit csaknem minden protestáns népesség által is lakott országban megtaláljuk.

A **metodisták** világszerte 60 millióan vannak: ez az amerikai protestantizmus legnagyobb közössége, de szórvány-egyházként szinte mindenütt megtalálhatók.

Az újabb protestáns egyházak sorában Európában, Amerikában és a missziókban is elterjedt a **pünkösdi egyház** (mozgalom); 30 millió követője között különösen népesek és jelentősök a Latin-Amerikában - elsősorban Braziliában - működők.

Ugyancsak jelentős és ismert protestáns hitágazat az **adventista**: 10 millió híve közül a legtöbb az USA területén élnek, kisebbségi mozgalomként azonban követői szinte az egész keresztény világban megtekinthetők.”

REFORMÁCIÓ ÉS ÉNEK-ZENE

Erős vár a mi Istenünk

Az Erős vár a mi Istenünk egy evangélikus korál, amelyet Luther Márton írt 1527 és 1529 között. Szövege a 46. zsoltár parafrázisa. A világ számos országában, így Magyarországon is, „Erős vár a mi Istenünk!” formulával köszöntik egymást az evangélikusok.

5. Nézd meg az Erős vár a mi Istenünk -A Flashmob című videót!

(<https://www.youtube.com/watch?v=mwijdySICn8>)

a. Melyik Budapesti téren került megrendezésre a flashmob?

.....

b. Melyik épület előtt állnak a zenészek?

.....

c. Sorolj fel öt hangszert, ami megszólal a videóban!

.....

6. Hallgasd meg a Luther énekének 1560 előtti feldolgozást Gryllus Dániel és Gryllus Vilmos előadásában ! Egészítsd ki a dal szövegét!

(<https://www.youtube.com/watch?v=hyfbZtlZ4Kg>)

„Erős _____ nekünk az Isten, És _____ ellenség ellen;
Megszabadít veszedelemtől, Kik ránk jönnek most mindenfelől: Az mi régi ellenségünk,
Háborgat minket, Erővel, fegyverrel, És _____, És minden nagy hatalmassággal

Nincsen nekünk semmi hatalmunk, Ki vele ki ellene álljunk: _____ az Úr
érettünk, Kit az Isten bocsátott nekünk. Ha kérdezed ki légyen az ? Jézus Krisztus az,
_____ Ura, Kinél nincs több Isten, Annál vagyon az győzedelem
(...)

Megáll az Istennek _____ És nem állhat senki ellene; Az nagy Isten vagyon mi
vélünk és _____ lakozik bennünk. A testünk nekünk elvész A marhánk elvész,
hírünk, neviünk, feleségünk, gyermekünk az _____ megmarad nekünk”

REFORMÁCIÓ ÉS ÉLETVITEL

7. Olvasd el a könyvnyomtatással kapcsolatos szöveget és válaszolj a kérdésekre!

A könyvnyomtatás

A könyvnyomtatás feltalálását Johannes Gutenbergnek köszönhetjük. Bár az előbbi állítást sokan vitatják tény, hogy 1450 körül a mainzi ötvösmester volt az, aki az eszközök és technika megújításával forradalmasította az eljárást.

Újdonsága és nagyszerűsége nem abban rejlett, hogy mozgatható fémbetűkkel dolgozott (hiszen a Távol - Keleten már jóval korábban használták) hanem abban, hogy a modern könyvnyomtatáshoz szükséges négy alapvető összetevőt -betűminták, festék, nyomógép és papír-, egy gyártási folyamatban a lehető legoptimálisabban össze tudta hangolni.

Gutenberg nyomtatási eljárása több fázisból állt. Az előkészületek során már a megfelelő betűfém és a nyomdafesték kiválasztására is nagy figyelmet kellett fordítani. A kézi öntőkészülék segítségével hozták létre a betűket és az írásjeleket, amelyeket csoportosítva tároltak.

A nyomtatandó szöveget a szedővas segítségével állították össze a kéziszedők. A megfelelő festéket birkabőröből készült lószőrrel töltött festékező labdaccsal hordták fel egyenletesen a nyomóformára. Az eljárás utolsó lépéseként a sajtóprés rányomta a rongyból készített papírlapokat a nyomóformára létrehozva a lenyomatot.

A német feltaláló kézisajtójának alapszerkezetét a két oszlop és az azokat összekötő keresztgerenda határozta meg. A gerendában helyezkedett el az a csavarmenet, melynek aljához egy vaslemez volt erősítve. A nyomóformát a papírlappal együtt a sínen mozgó nyomóalap juttatta a karokkal fel-le mozgatható vaslemez alá.

Gutenberg első munkája egy rövid versike, fő műve pedig a nyomtatott Biblia volt. Eszközeivel sokkal gyorsabban és olcsóbban állíthattak elő könyveket, mint a történelemben addig bármikor. Találmánya rövid idő alatt szinte az egész világon elterjedt. Az amerikai Life magazin szerint a könyvnyomtatás volt a 2. évezred legnagyobb eseménye.

- a. Mi a szöveg szerint a modern könyvnyomtatáshoz szükséges négy alapeszköz?

.....

- b. Hogyan hozták létre a betűket?

.....

- c. Mi volt a szedővas szerepe?

.....

- d. Milyen anyagokra volt feltétlen szükség a festékező labdacs elkészítésekor?

.....

- e. Mi volt a nyomóalap szerepe a lenyomat készítése során?

.....

8. Az alábbi weboldal segítségével azonosítsd a könyvnyomtatáshoz szükséges eszközöket! (<http://typographia.oszk.hu/html/hun/gutenberg.htm>) Az eszközök számát írd be a rajz szürke körei mellé!

- 1.matrica (betűkép), 2. lenyomat, 3. betűfém, 4. festék, 5. patrica (betűbélyeg),
6. szedővas (winkel), 7. festékező labdacs, 8. kézi öntőkészülék

REFORMATION UND DEUTSCH

9. Egészítsd ki az összetett szavakat a hiányzó részekkel!

Ergänze die zusammengesetzten Wörter mit den fehlenden Teilen!

1. <i>egyházszakadás</i> – e _____ Spaltung	A/ FEUER
2. <i>búcsúcédula</i> – r Ablass _____	B/ BAUERN
3. <i>tisztítótűz</i> – s Fege _____	C/ DRUCKER
4. <i>reformmozgalom</i> – e Reform _____	D/ ÜBERSETZUNG
5. <i>parasztháború</i> – r _____ krieg	E/ PROFESSOR
6. <i>Bibliafordítás</i> – e Bibel _____	F/ KIRCHEN
7. <i>hittudomány tanára</i> – r Theologie _____	G/ BEWEGUNG
8. <i>vallásháborúk</i> – e Konfessions _____	H/ BRIEF
9. <i>vallásbéke</i> – r Religions _____	I/ FRIEDE
10. <i>nyomdász</i> – r Buch _____	J/ KRIEGEN

REFORMATION AND ENGLISH

10. Find the words below the word search in the grid. Make an English-Hungarian dictionary.
Keresd meg a szavakat a szókeresőben! Készíts külön lapra angol-magyar szótárt a szókereső szavaiból!

H C S S T N A T S E T O R P P T P K A W
O L T F Y R H H R O I C G D L C M A G Z
O U A K L Y H T K U L T F H S K J N X Z
I M Q W E V V R D S T U I B F A Y S L A
L N L V L V T G V B H I W Y I U L V N L
P M P T Q S S E R P G N I T N I R P P V
L S J B P V E O H I U G T B D D H D U V
X I I H P M V H O G M I X V U U W T S G
P T B V P B E P E S Q Z L I L C E P K X
Q O G E Z L V S I T O P U X G Q N Q C S
X P D M F V O H E W I D I V E M G L J E
Y E Z R O Y C E X C O M M U N I C A T E
B N M Y Z S Y C Z O U I R D C U H S X Z
I C M H R C T O F U Q W O P E J H P Y T
C O U R T O F I N Q U S I T I O N W U N
T D N A L G N E F O H C R U H C E H T H
U H K E J R Q E I Y R O T A G R U P L G
Y U H D N G V T F D G Q G M S V A X K T
Z O H E R E S Y E E G I J I V L A Y D E
X J D L R W C W K Y L M E A U A K K B D

SCHISM	INDULGENCE	PURGATORY	PRINTING PRESS	EXCOMMUNICATE
COURT OF INQUISITION	NEPOTISM	PROTESTANTS	HERESY	THE CHURCH OF ENGLAND

REFORMÁCIÓ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA

11. Az alábbi feladatok közül egyet válassz! Kutass a könyvtárban, illetve segítségére lehet az alábbi link is:

<http://reformacio.mnl.gov.hu/printpdf/266?page=0%2C8>

- Válaszd ki a reformáció korának egy jelentős magyar vagy egyetemes személyiségét! A/4 es lapon készíts önéletrajzot róla. Tetszőleges technikával dolgozz! (portré, rajz, képregény karikatúra)
- Készítsd el a reformáció korának arcképcsarnokát tetszőleges technikával! (portré, rajz, képregény, karikatúra) Készíts rövid leírást a kiválasztott személyekről!
- Tervezz emlékművet a Reformáció 500. évfordulójára! Tetszőleges technikával dolgozz!